abyste nám věnoval v naší spolupráci plnou svou důvěru.« Pan ministr pravil na to zástupcům zaměstnanců, jež si dal všechny představiti: »Páni a dámy! Přicházím mezi vás jako přece jenom osobně vám neznámý. Jen velmi málo pánů mělo příležitost se mnou dříve se již stýkati. Nebudu rozvinovati žádného programu. Včera jsme dojednali, že prací budeme přejímati své úřady, ne programovým prohlášením. Budu se zajímati o veškeru vaši práci, budu míti plné porozumění pro každý pokus dobré vůle, budu žádati práci, budu hleděti, aby doplněn byl sbor všude tam, kde snad bude zapotřebí, aby vyplněna byla mezera, vzniklá odchodem několika pracovníků. Opravdu radostně vítám váš slib, který se netýkal, pravda, mé osoby, nýbrž ministra sociální péče, kterého národ povolal na toto místo, že budete mně podporou ve všem. Bez vás bych toho mnoho nespravil. Sem tam, pravda, energie by mohlo býti dosti, když však není spolutvůrčí pomoci, bez práce úřednického sboru by se mnoho nevykonalo. Já vím dobře, co znamená úřednický sbor. Jsem již dvacet roků činný v administrativě, dovedu si tedy vážiti práce. Přicházím s nejlepší vůlí a s nejlepším úmyslem spravedlivě posuzovati práci každého jednotlivého úředníka z vás. Přicházím ale nakonec s vřelou prosbou ve jménu národa, který nás staví na toto místo, abyste mně stejně jako dřívějším mým předchůdcům pomáhali v úřadě na tomto velikém díle státní sociální péče o všechny ty, kdož sami o sebe se postarati nemohou. Prosím, abyste byli ujištěni, že dovedu opravdu upřímně uznávati všechno, co každý vykoná jednotlivě mimo svůj přesně vytčený úkol úřední. Toho si budu velice rád všímati. Já bych rád všem těm, kdož hodně pracovali, také řekl, že velmi rád vidím tuto práci na všech těch úhorech, které ještě máme jako mladý stát, a prosím vřele za soustavnou spolučinnost celého sboru úřednického.«

---

Dr. A. Tůma:

# Jakým směrem vyvíjela se dosud sociální péče o mládež.

Jaký jest dorost národa, taková jest i jeho budoucnost v ohledu osvětovém i hospodářském a je proto přirozeno, že i státu československému — jako každému jinému — na tom muselo záležeti, aby zabezpečil zdárný vývoj tělesný, rozumový a mravní i té své mládeži, které se z jakýchkoli důvodů nedostává potřebné péče rodičů nebo jiných osob po zákonu k tomu povinných, a která jest proto odkázána na ochranu a pomoc veřejnou. Velkou závadou úspěšného vykonávání této péče v našem státě byla hned od jeho vzniku ta skutečnost, že jejím nositelem a vykonavatelem jsou v zemích českých (v Čechách, na Moravě a ve Slezsku) — podle dosud platných zákonů (zákona domovského, chudinského a j.) — jednotlivé obce domovské a jen subsidiárně, a to měrou velice omezenou také země, jimž náleží pečovati hlavně o děti tělesně nebo duševně vadné; v Čechách pak usnadňují úkol ten obcím poněkud ještě také zastupitelské okresy. Naproti tomu přísluší na Slovensku a v Podkarpatské Rusi plnění této povinnosti na základě dřívějších zákonů uherských (zákonný článek VIII. a XXI. z roku 1901) státu samému

s výhradou nároku na náhradu příslušných výloh obcemi domovskými, pokud jde o výchovu a zaopatření dětí starších sedmi let.

Nehledě k jiným obtížím, zaviňuje rozdíl ten nejen nestejnoměrné zatížení poplatnictva peněžními náklady na tento úkol, ale je také hlavní příčinou nedostatečného jeho plnění v zemích prvně uvedených, ježto obce nejsou ani finančně, ani administrativně s to, aby řádně konaly povinnosti jim uložené. Vhodná reforma jevila se proto již za dřívějších dob velice účelnou a naléhavou. Nová jednotná úprava dala by se provésti zdánlivě nejjednodušeji tím, že by se úprava, jaká jest na Slovensku a Podkarpatské Rusi, zavedla také v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Touto cestou nebylo však účelno otázku tu řešiti, poněvadž úpravu takovou nelze všeobecně doporučiti ani z důvodů finančních, ani administrativních, a to proto, že by nebylo ani v zájmu veřejném, ani v zájmu dětí odkázaných na veřejnou pomoc, aby stát sám obstarával, co snáze, úsporněji a při nejmenším stejně dobře plniti mohou nižší jeho útvary územní, jakými by tu byly okresy, po případě i župy.

V š e o b e c n o u r e f o r m u z á k o n n o u, která by spočívala na tomto základě, nelze však uskutečniti s úspěchem, dokud nebude i v zemích českých proveden zákon o zřízení úřadů župních a okresních, po případě dokud nebude vydán jiný zákon jej nahrazující, kterým by byly položeny pevné jednotné základy veřejné správě našeho státu. Neboť teprve pak bude také možno řešiti prakticky otázku, které úkoly sociální a jakou měrou mají se uložiti po stránce finanční i administrativní novým nositelům a vykonavatelům správy veřejné, jimiž budou okresy a župy nebo země se svými orgány správními.

Stálé odkládání této základní úpravy mělo za následek, že se ukázala potřeba toho, aby uvedená nestejnoměrnost ve výkonu veřejné péče o mládež a s ní související nedostatečnost jejího řádného plnění v zemích českých, byla aspoň na ten čas, než dojde k nové její reformě zákonné, odstraněna nebo zmírněna jiným způsobem, který by se dal provésti cestou administrativní.

Za takový způsob a prostředek uznalo ministerstvo sociální péče jednak v h o d n o u o r g a n i s a c i a z e s í l e n í p é č e d o b r o v o l n é (d o b r o č i n n é), jež by byla účinnou oporou a doplňkem nedostačující péče veřejné, jednak také p o s k y t o v á n í p ř i m ě ř e n é f i n a n č n í p o m o c i s t á t n í na tento účel.

Za tou příčinou bylo přikročeno především k provedení organisace dobrovolné péče o mládež na základě spolkovém ve formě t. zv. »Okresních a Zemských péčí o mládež«, jež byly uvedeny v život v zemích českých podle vzoru stanov vydaných ministerstvem sociální péče (č. j. 3188/A-21). Tyto organisace, v jichž správních výborech sdruženy jsou nejen soukromé osoby a spolky, pečující o mládež, ale také zástupcové úřadů k úkolu tomu po zákonu povolaných, jsou ústředím jak soukromé, tak i veřejné péče o mládež v okresu, pokud se týče v zemi, umožňujíce tak vzájemnou součinnost obou těchto činitelů k dosažení společného cíle. Na usnadnění a prohloubení činnosti těchto korporací i jiných zařízení veřejné i soukromé péče o mládež přispívá pak nejen ministerstvo sociální péče, ale i ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy poskytováním přiměřených podpor peněžitých v mezích prostředků, jež jsou mu k účelu tomu každoročně povolovány státním

rozpočtem, za podmínek stanovených »Pravidly«, která o tom byla vydána. (Výnos č. 11.854/A-22.)

Tímto způsobem povolují se každoročně státní podpory více než 1500 žadatelů, vydržujících různá zařízení péče o mládež. V rozpočtu ministerstva sociální péče pro rok 1927 vloženo bylo k účelu tomu úhrnem 9,640.000 Kč, kdežto na státní péči o mládež na Slovensku a v Podkarpatské Rusi bude zapotřebí v témže roce úhrnné částky 12,490.566 Kč. Již z toho je patrno, že systém subvenční jest pro stát s hlediska finančního výhodnější a není také pochyby, že by se i tímto způsobem, který se celkem dobře osvědčil, dalo velmi mnoho vykonati v soustavném zlepšování péče o mládež, kdyby prostředky k účelu tomu věnované byly přiměřeně zvýšeny a kdyby každoroční jejich povolování mohlo býti předem zabezpečeno, aby se tak umožnila soustavná a programová činnost na ochranu mládeže.

Vedle uvedených pomocných akcí byly vykonány také přípravy k zákonné reformě těch odvětví péče o mládež, jichž nové úpravě nevyřešená dosud otázka zřízení žup a okresů není na závadu.

Za takový obor uznána byla především výchovná péče o mládež zanedbanou, která vyžaduje nové zákonné úpravy hlavně proto, že okruh nedospělých a mladistvých, kteří mohou býti podle dosud platných zákonů podrobeni nucené výchově polepšovací (ř. z. z roku 1885, č. 89 a 90), je v zemích českých velmi úzký oproti stavu, jaký je zaveden v ostatním území republiky (z. čl. XXXVI. z roku 1908), takže nevyhovuje úprava ta nynějším potřebám. Z důvodu toho vypracována byla ministerstvem sociální péče osnova zákona o výchově ochranné, kterou má se zabezpečiti za finanční i administrativní účasti zemí (nebo žup) a státu nucená výchova mládeže zpustlé a zpustnutím ohrožené. Poněvadž okruh mládeže, o jejíž výchovu bylo by podle navrhovaného zákona bezpečně postaráno, jest velmi široký, není pochyby, že by se tak dosáhlo značného zlepšení sociální péče o mládež vůbec. S touto osnovou souvisí úzce připravená již osnova zákona o trestním soudnictví nad mládeží, která má zabezpečiti možnost, aby i v zemích českých místo trestu používáno bylo u mládeže delikventní vhodné výchovy a stanoví také trest pro zanedbání zákonné povinnosti výchovné, podobně jako tomu jest již nyní na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Vedle toho jsou připraveny ještě jiné osnovy zákonné, upravující různá speciální odvětví péče o mládež, jako osnova zákona o školách pomocných pro slabomyslné, jakož i osnova zákona o školách mateřských a ústavech jim podobných. Je v zájmu účinné ochrany mládeže nejvýš nutno, aby všechny osnovy tyto byly co nejdříve ústavně projednány a schváleny. Jediným důvodem, proč se tak dosud nestalo, jsou jen ohledy finanční, což platí zvláště o osnově zákona a výchově ochranné. V nejbližší době bude vydáno také prováděcí nařízení k zákonu o ochraně dětí v cizí péči a dětí nemanželských, které jistě přispěje značnou měrou k lepšímu obstarávání péče o tuto mládež vykonáváním řádného dozoru aspoň na tu dobu, než bude možno přikročiti k všeobecné reformě zákonné, kterou by se provedlo trvalé její zlepšení i v jiných směrech a odstranily zá-

roveň rozdíly, jevící se dosud ve výkonu tohoto oboru správy sociální mezi zeměmi českými a ostatním územím našeho státu, kde je právní základ sociální péče o mládež v mnohém ohledu pokrokovější. Za tou příčinou bylo by si jen přáti, aby se co nejdříve uskutečnily předpoklady této nové úpravy zákonné provedením zákona o zřízení župním i v zemích českých, po případě vydáním jiného zákona, který by sledoval podobný účel.

---

Dr. Hynek Kubišta:

# O státní podpoře stavebního ruchu u nás a v cizině.

(Zprávy pro mezinárodní sjezd pro péči bytovou a výstavbu měst ve Vídni v září 1926.)

Mezinárodní sjezd pro péči bytovou a výstavbu měst, konaný v září 1926 ve Vídni, vyžádal si z jednotlivých států stručnou zprávu o současném stavu státní podpory stavebního ruchu, vypracovanou podle tohoto dotazníku:

I. Jakým způsobem a do jaké míry jsou podporovány z veřejných prostředků (státu, obcí) stavby obytných domů: a) státu, b) obcí, c) stavebních sdružení, d) soukromníků.

II. a) Kolik domů bylo vystavěno od roku 1918? b) Jak veliký jest asi nedostatek bytů? c) Kolik domů staví se nyní ročně?

III. Lze očekávati, že soukromé podnikání je bez podpory z veřejných prostředků s to, aby v nejbližších málo letech postavilo dostatečný počet bytů? Jest nutno nebo aspoň žádoucno, aby stát podporoval stavby obcí a obecně prospěšných stavebních sdružení a jak ještě dlouho?

IV. Přesná nebo aspoň přibližná poslední indexová čísla: a) životních nákladů, b) nájemného, c) dělnických mezd, d) stavebních nákladů, při čemž základ 100 vztahuje se na rok 1914, není-li výslovně uveden jiný rok.

Zprávu podaly mimo náš stát Anglie, Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Holandsko, Italie, Maďarsko, Německo, Rakousko, Španěly, Švýcary a Spojené státy americké.

## Československá republika.

I. V republice Československé dával podporu na stavbu obytných domů hlavně jen stát na základě zákonů, které byly ročně od r. 1919 do 1924 přizpůsobovány skutečným poměrům na stavebním trhu. Hlavním způsobem podpory byla záruka státu za hypotekární zápůjčku, kterou si stavebník sám na novostavbu opatřil, ale kterou stát sám zúrokoval a umořoval. Druhým hlavním způsobem podpory byl roční příspěvek po dobu 25 let na zúročení a úmor stavebního nákladu. Výdaje státní, spojené s podporou podle dosavadních zákonů o stavebním ruchu, činí okrouhle 200 milionů Kč ročně, a na jejich úhradu pamatuje ročně státní rozpočet.

a) Stát sám staví pro státní a jiné veřejné zaměstnance, ze-